

El culte al passat

Dies enrera, hom pogué llegir gairebé a tots els diaris d'Espanya que el capdill del tradicionalisme espanyol, En Jaume de Borbó, havia conferenciat amb alguns dels seus més distingits partidaris, en una població francesa de prop la frontera.

Aquesta notícia que avui ens sembla anacrònica i vulgar, hauria causat molta sensació a mitjants del segle passat, quan encara el carlisme era una força d'opinió, que podia fer sentir el seu pes en els destins del país.

Avui, aquesta notícia ens fa l'efecte d'una gasetilla pregada o de una nota interessada, talment com si es tractés d'un casament o un bateig de qualsevol fill de família, àvida de notorietat.

Hom no sap, però, si aquesta manca d'interés acusada pels lectors d'ara per aquesta notícia, un temps sensacional, prové de la insignificància del partit carlista, o de l'abús o especulació que de notes semblants, en feien anys enrera, alguns aixerits jugadors de Borsa.

Amb sinceritat hem de confessar, que més aviat ens inclinem a creure que aquesta poca atenció posada pel públic davant d'aquesta entrevista, prové que generalment es considera que el carlisme no té raó d'existir com a partit polític.

Un partit que dediqui tota la seva activitat a rendir culte al passat a la tradició, sense modificar el seu programa posant-lo en consonància amb les activitats socials de la vida moderna, es pot considerar com un partit fòssil, com un partit desplaçat que solament s'aguanta pel record de la seva història.

Com una mena d'herència espiritual han vingut els tradicionalistes transmetent-se de pares a fills durant tres o quatre generacions la missió de defensar una monarquia absoluta per a una dinastia,

que en veritat no mereixia els sacrificis i abnegació dels que per entronitzar-la a Espanya, perdien fins la vida. ¡Llàstima de sang vesada per tan poca idealitat!

Per fortuna, avui podem contemplar fredament, com s'ha anat disolent aquell gran partit que un dia amenaçà la llibertat del poble espanyol; l'evident desproporció entre el sacrifici i la causa, junt amb la traïció de bona part de caps del carlisme, ha fet que el desengany es propagués a la massa tradicionalista i poc a poc no quedés d'aquell partit polític, més que l'esquelet de la seva antiga organització.

Per altra part, el poble humil que composava aquella massa anònima del partit, va comprendre també que els seus sacrificis eren contraproductius, que els seus esforços únicament servirien per a forjar unes cadenes que el dia de demà l'haurien oprimit; va comprendre en fi, que el seu lloc de lluita, no era el que llavors ocupava sinó que convenia situar-se entre els seus germans explotats que treballaven i sofrien sense esperança d'emancipació i aquelles masses que un dia constituïren la força principal de la reacció i el fanatisme, anaren desertant del carlisme, ben convençuts que aquell ideal que fins llavors havien defensat, no era l'ideal humà que ha de tenir el poble.

El culte al passat no ha d'ésser un ideal de la joventut; el culte a la història ha deixar-se pels honorables vellejats, que ben arrecerats vora la llar, rememorèn les seves gestes heroïques amb veu tremolosa.

La joventut ha de tenir altres ideals, ha de sentir altres passions més humanes i justes, ha de sacrificar-se per quelcom més sublim, que l'entronització a Espanya, d'una monarquia absoluta.

ANTONI RIBAS

NOTICIARI POLITIC

Els milions despesos a Sant Sebastià

De «La Voz de Guipúzcoa»:

“El dia en que se haga un balance de la actuación de los municipios de la dictadura ha dado a San Sebastián; el dia en que se compare la situación económica de la ciudad, el dia en que cesó la administración del pueblo por el pueblo, y la situación en que la dejan los que no han sido elegidos por el pueblo, para que sean sus administradores, es muy posible que andemos cerca del espanto. Porque son muchos millones!”

Un bon discurs

D'un míting d'U. P. a través de un periòdic del partit:

“El señor Suñén, en tonos verdaderamente emocionantes, preconizó las doctrinas llevadas a efecto por el Gobierno de la dictadura y pidió que la Unión Patriótica sea en lo sucesivo primorriverista, Martinezanidista, Barrerista i sanjurjista, es decir, que encarne, defienda i practique lo que esos hombres cumbres le enseñaron y practicaron.

Excitó a que en los momentos presentes se afiance más y más la unión de todos los patriotas contra los que intentan resucitar fracasados procedimientos y terminó con frases de encendido patriotismo ofreciendo su vida en aras de España grande y única que Primo de Rivera ha concebido”.

La liquidació de la U. P.

Parlant del darrer manifest del (Segueix a la pàgina 3)

LA CIUTAT I EL MUNICIPI

El nou Ajuntament

Es coneixen algunes noves — avançaments gairebé oficials — dels propòsits del govern del general Berenguer per renovar Ajuntaments i Diputacions. Segons aquests avançaments, ocuparan la meitat dels sillons del Consistori, els regidors que foren elegits per major nombre de sufragis, en les eleccions dels anys 1917, 20 i 22.

Així sabem ja que a Manresa són 13 els regidors que per aquest procediment formaran part del nou Ajuntament. I els tretze candidats que en les esmentades eleccions obtingueren més vots són:

Marian Vall-Ilossera, 511; Domènec Escuder, 506; Lluís Guixart, 505; Conrad Costa, 483; Avell Rosal, 399; Ramon Trulls 398; Domènec Prunès, 396; Angel Armengou, 394; Josep Coll i Roca, 374; Joaquim de Bertran, 352; Andreu Clari, 349; Ignasi Parés, 345 i Agustí Coma, 344.

Ara bé: com que d'aquests, els senyors Avell Rosal, Ramon Trulls i Angel Armengou són difunts, i els senyors Ignasi Parés i Agustí Coma no tenen actualment domicili a Manresa, ocuparan els seus llocs, els que els segueixen en nombre de vots, que són:

Leonci Soler i March, 343; Baudili Vilalta, 341; Joan Espinalt, 327; Josep Puigdelivoll, 325 i Lluís Puig, 300.

Sembla també acord decisiu del Govern que l'altra meitat de regidors sigui elegida entre els major contribuents. Però com que no s'ha fixat el procediment hem d'esperar-nos encara abans de pronunciar cap nom.

Respecte a l'Alcaldia no és gens aventurat d'avançar que serà proveïda per R. O.

En conjunt ens trobem davant d'una renovació d'Ajuntaments que a tot esperit liberal ha de fer ben poca gràcia. Tanmateix, abans d'avançar disconformitats, esperem la confirmació d'aquestes notícies tan esperades com mal rebudes.

Una manifestació a Alella

A Alella se celebrà una manifestació i es congregà el poble a la Plaça de l'Ajuntament, i reclamà a crits i per document que fou lliurat a l'Alcalde, la dimissió de l'Ajuntament.

Aquest número ha passat per la prèvia censura governativa

L'estada de Primo de Rivera a París, dóna molt que parlar a la premsa francesa.

Morir a l'estranger

Pel febrer o el març de l'any 1927, morí a l'hospital Saint Jean de Bruxelles, en Francesc Català, fill de Ripoll i exilat per qüestions polítiques. Fa pocs dies que ha mort a París un altre exilat, en Martí Vilanova. Deixa una vídua i un menut de dos anys.

Fins aquí, només el text de dues gasetilles vulgars. Dues gasetilles de les que hom llegeix amb una indiferència absoluta, per que hom no capeix l'horrorosa tragèdia que enclouen aquests mots: morir a l'estranger. Per entendre'ls cal veure morir un català en un hospital de Bèlgica, dintre una llarga renglera de llits, on la mort vetlla l'extinció d'un plaç desconegut, cal haver vetllat angoixosament al seu costat, en aquella llum trista d'un mes de pluges continuades. Cal haver-l'hi sentit parlar de Ripoll, amb la veu feble i la mirada agonitzant, cercant quelcom que no havia de trovar mai més. Cal haver-l'hi portat llibres i taronges cada diumenge a la tarda, i haver sentit el contacte de les seves mans de cera, mentre us deia dolorosament: Diumenge quan torneu, ja seré mort.

Jo hauria volgut que l'enterrament d'en Català hagués estat presentat per tot Catalunya. Hauria volgut que aquells homes que defensen les nostres coses amb ambigüetats i equilibris, haguessin pogut llegir les dedicatòries dels dos únics rams de flors que cobrien el taüt.

L'una en lletres de motllo, deia: «E. C. al germà mort en l'exili».

L'altra amb caràcters femeninament caligràfics estava redactada així:

«Au petit soldat inconnu, un cœur français».

L'impressió de la mort de Francesc Català s'havia esmortuït a dintre meu amb aquella mena de resignació inconscient que és l'únic cordial eficaç dels esperits quan la notificació del traspàs de Martí Vilanova em torna al pit aquell panteix desassossegat que els grans dolors produeixen als homes que no sabem plorar.

Martí Vilanova era un xicot jove, alt i çapat com un sant Pau.

Tenia un temperament batallador i optimista que el portava a combatre per totes les idees que encloguessin una rebeldia noble i desinteressada.

L'any 24 es veié obligat a expatriar-se i fixà la seva residència a París. Es allà que la nostra amistat prengué consistència. En 1926 Martí Vilanova contragué matrimoni amb una noia de Figueres. Una noia de Figueres que guanyà les simpaties de tots els catalans de París, pel seu caràcter franc i perquè s'havia exilat voluntàriament. Francesc Macià apadrinà la boda. A les darreries del mateix any, i quan anava a esdevenir pare, Martí Vilanova deixà la dona i prengué una part principalíssima en el complot de Perpinyà.

Ara acaba de morir a Aulnay, vora París, i les seves darreres mirades hauran cercat inútilment aquell ambient terral tan acollidor del seu Empordà. Es desesperador, però no té remei.

L'estranger és una presó per als exilats. Una presó immensa plena de coses belles o grotesques, interessants o banals, però totes elles tancades dintre l'estranger.

RAMON MARTÍ

Martí Vilanova és mort

Un esdeveniment penible ha commogut i regonament els catalans residents a París. Martí Vilanova, exilat polític des de fa quatre anys, ha mort en plena joventut, deixant una vídua i un fill de 2 anys.

Les circumstàncies tràgiques de aquests darrers temps han impedit que el nom de l'il·lustre mort brillés amb la llum clara dels grans apòstols. Martí, per a tots els que l'han conegut, ha estat el més alt exemple de català digne i fervent. La seva mort deixa un lloc que mai ningú no omplirà. L'amor de la Terra fins al darrer moment de la seva dolorosa malaltia ha aureolat la testa orgullosa que mai cap dubte no vencé i en la flama dels seus ulls hom endevinava la esperança secreta i punyent d'un retorn que no es realitzaria...

Martí ha mort el mateix dia que una amnistia tardana li obria les portes de la terra pairal.

Els catalans exilats, malgrat el sacrifici que això suposa, han assegurat el trasllat del malaurat amic fins a Figueras, ylla nadiua, on tindrà lloc l'enterrament.

Martí, reposarà per sempre en la terra que havia estat de sa vida, sa suprema cobejança.

Però queden la vídua i el fill en una situació moral i material que ens fa un deure el seu ajut. Martí quan partí precipitadament de Figueres cap a una terra estrangera on la vida és insegura, hipotecà per subvenir les necessitats de la seva família, unes terres seves. Les 10.000 pessetes obtingudes ajudaren l'amic i la seva família a viure aquests quatre anys d'exili. La mort no sols deixa la vídua sense recursos sinó que els interessos de la hipoteca l'obliguen a una despesa anyal considerable.

Fem una crida a la generositat

(Segueix a la pàgina 3)